

Wprowadzenie

Na powstawanie ruchów migracyjnych wpływają zmiany w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym. Losy migrantów są świadectwem poszukiwań, cierpień, represji, tęsknoty i dylematów, a z drugiej strony nadziei i oczekiwania na znalezienie spokojnej przystani. Badania nad peregrynacjami Polaków podejmowane są przez naukowców reprezentujących różne dziedziny: historyków, socjologów, kulturoznawców, ekonomistów, demografów oraz wielu innych specjalistów. Problematyka migracji jest niezwykle obszerna oraz wielowymiarowa. Rozważania te prowadzone są przez pryzmat procesów społecznych ujmowanych w konteksty, zarówno historyczne, jak i współczesne. Transformacja ustrojowa i zmiany w życiu społecznym, kulturalnym, politycznym oraz gospodarczym, które zostały zapoczątkowane, bądź przybrały na sile w dwudziestym wieku, stanowią bodziec do podejmowania poszukiwań z szerszych perspektyw. Na przemodelowanie metodologii wpływa również zjawisko globalizacji i komercjalizacji. Ujednolicanie zachowań, wzorców kulturowych i norm postępowania skłania do stawiania pytań o wartości, pamięć i tożsamość.

Nie można zapominać, iż dzieje polskich emigrantów składają się na historię, naukę, kulturę i sztukę krajów oraz regionów, w których się osiedlali. Obszarem wymagającym głębokich i wielopłaszczyznowych badań jest pamięć o wkładzie Polaków w kształtowanie i dokumentowanie dziedzictwa kulturowego ludzkości.

W tym celu niezbędne jest podejmowanie działań na rzecz ochrony, zachowywania i krzewienia wiedzy o działalności i twórczości rodaków, którzy doświadczyli tułaczego losu i życia nad obcej ziemi. Mimo to wielu z nich kierowało się pobudkami patriotycznymi, dbało o związki z krajem ojczystym, otwarcie przyznawało się do swoich korzeni. Byli też tacy, którzy z różnych powodów okrywali się cudzoziemską szatą,

byli występowali pod obcymi sztandarami. Wśród emigrantów były także osoby, które „polskość” mogły nosić tylko w sercu, ale dawały jej wyraz przez swoją działalność lub twórczość. Utrwalona w pamiętnikach, nutach, fotografiach, dziełach sztuki, bądź architekturze stanowi wyraz głębokiego przywiązania do kultury ojczystej, świadectwo ich życia, a zarazem wkładu w dziedzictwo kulturowe innych narodów. Niektórzy swoją postawą, działalnością na niwie nauki i sztuki na trwałe zapisali się nie tylko w dziejach Polski, swojej ‘nowej ojczyzny’, ale i świata.

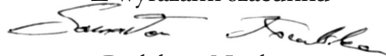
Wśród polskich emigrantów znalazły się osoby, które mimo trudnych i niezależnych od siebie okoliczności potrafiły wznieść się ponad codzienność, ludzkie stereotypy oraz uprzedzenia. Przebywając daleko od domu pokochali kulturę kraju, w którym przyszło im żyć. Prowadzili dokumentację kultury i przyrody. Są to postawy nacechowane głębokim i wrażliwym człowieczeństwem. Nie brakowało Polaków, którzy odważnie występowali przeciwko ciemniemu jarzmu narzuconemu przez zaborców, a później bestialską władzę totalitarną.

Pamięć o wielu osobach się zaciera. Z związku z tym zachodzi pilna potrzeba prowadzenia dalszych badań i przywracania pamięci oraz dokumentowania wkładu rodaków w dziedzictwo ogólnoludzkie.

Przekazywana publikacja zawiera rozważania, refleksje i wyniki poszukiwań badawczych wielu naukowców o losach oraz wkładzie Polaków w międzynarodowe dziedzictwo kulturowe. Problematyka ta została przedstawiona przez pryzmat różnych dziedzin nauki, co pozwala ukazać ją z szerszej perspektywy tak, jak różnorodne i obszerne było spektrum działalności oraz twórczości Polaków na emigracji.

Pragnę podziękować wszystkim autorom, którzy przekazali wyniki swoich badań w postaci artykułów do druku. Niniejsza publikacja nie powstałaby bez współpracy wielu osób. Serdecznie dziękuję

Z wyrazami szacunku

Redaktor Naukowy